

MÁRCIUS 15.

Március tizenötödike a magyar történelemnek örökragyogásu ünnepnapja!

Nyolcvanegy esztendővel ezelőtt szebb, boldogabb, dicsőbb korszaknak hajnalhasadása volt ez a tavaszi nap, — ma pedig megtépett, megszakgatott és ételül mezei vadaknak vetett szomorú magyar életünkben a feltámadás bizonyos igérete!

A történelmi március 15-ikét vérhullásnak tengerébe merithette alá a bécsi kamarilla; meg nem mérhető orosz segítséggel ki lehetett ütni az eladdig győzhetetlen magyar honvédség kezéből a diadalmas fegyvert; emberi, bűnös nyomorusággal világosi és aradi Golgotára lehetett vonni kelet Európa megváltásra hívott magyar népét; gyűlöletnek hatalmával fel lehetett reá vonni a Hajnauak és Bachok csaknem két évtizedes gyászos uralmának koromfekete éjszakáját, — de, hogy március 15-én meg ne pezsdüljön a magyar vér, egybe ne dohbanjon a magyar szív és fel ne lángoljon a magyar lélek: azt sem Bécs, sem a császári hatalom, sem semmiféle földi, vagy alvilági hatalmasság el nem érthette, meg nem valósíthatta soha!

Miért? . . . Azért, mert március 15-ike a szabadság, egyenlőség és testvériség hervadhatatlanul örök virágait virágoztatta ki a magyar szívekben; azért, mert március 15-ike a szabadság, egyenlőség és testvériség mennyei fényözönének sugár-évéjébe állította be a magyar életet; azért, mert a szabadság, egyenlőség és testvériség felfeshizhető ugyan ideig-óráig világosi és aradi golgotái keresztre, bezárható ugyan ideig-óráig zsarnoki önkény szikla-sírhába, de e nagy lelki, emberi és nemzeti értékek kitörnek és életet kérnek, összetörnek minden zsarnoki önkénynek hatalmát és feltámadnak az emberek millióinak lelkében!

Kossuth, Petőfi, Jókai s velük együtt felragyogó névtelen magyar honvédek tizezrei, az áldozatos magyar anyák, hitestársak megszámlálhatatlan sokaságai nem az égre ivelődő; egy darabig fénylő, azután pedig eltűnő üstökösök voltak, hanem a dicső magyar életnek örökragyogásu napjai és fénylő csillagjai, kiknek messze évszázadok mulva is „áldó imádság mellett mondjuk el neveiket“, kiknek lelkük tüze ott lángol a mi lelkünkben, kiknek vérük pezsdülése ott ujul meg a mi életünkben!

Ma gyászban ünnepelünk, még pedig olyan sötét gyászban, aminő nem szakadott reánk a mohácsi nagy tragédia óta. Sőt akkor legalább győztes, diadalmas hadak vettek részt maguknak édes hazánk megszentelt földéből, ma azonban földnek szemetei és sepredékei szentségtelenítik meg bocskoros életükkel, műveletlen tudatlanságukkal, csalárdsággal és árulással elorozott drága részéit a nekünk mindörökké oszthatatlanul egy, ezredéves magyar hazának!

És mégis ünnepelünk, még pedig bizonyos reménységgel üljük az ünnepet! A Hajnauak és Bachok, a bécsi kamarilla milyen mérhetetlen nagy hatalmasság voltak és mégis milyen muló semmiségek lettek a magyar szabadság, egyenlőség és testvériség fénylve felragyogó és sírból is előtörő eszméi mellett, mint rothadt gyümölcsnek kell aláhullani, mint hiábanvaló szappanbuboréknak kell szertehullani az erkölcsi és történelmi igazság nélkül egybeszerkesztett triánoni békételen béke laza homokján felépített ideig-óráig való új állomoknak, hogy felívelődjön megint a Kárpátok koszoruzta ezredéves szent magyar föld felett a magyar szabadság, egyenlőség és testvériség, a magyar történelmi dicsőség örökké tündöklő glóriája!

Ünnepeljük azért kegyelettel, méltósággal, imádsággal és reménységgel s midőn áldva emlékezünk nagy elődeinkről, kapcsoljuk egybe a multnak tüneményesen fénylő emlékeit a revízió nagy hajnalhasadásának szent reménységeivel s tegyük vérré, életté, igazsággá a boldogító tudatot, hogy „lesz még ünnep egyszer a világon!“, jog még lobogni Kossuth és Petőfi lánglelke Kolozsvár, Kassa meg Pozsony felett, a szent háromszínű zászló alatt fogunk még ünnepelni mi és gyermekeink a ma elrabolt tájakon, mondván: „A nagy világon e kívül nincsen számunkra hely, áldjon, vagy verjen sors keze, itt élünk, halnunk kell!“

HARSÁNYI PÁL
esperes.